

Bujdosó megnyitó

Nem volna a helyzet, az Alpár okozta helyzet szellemétől idegen, ha most keresni kezdeném az elbujdokolt megnyitót, emberről emberre járnék, titokban szöveget helyeznék testük titkos részeire, **nem** részletezem most, egy másik életemben majd részletesen kidolgozom (Ladik Katalin segítségét kérve). Legújabb szokásomhoz híven **nemmel** kezdtem, és hű és hűtlen joyce-iánusként égbemeredő **igennel**, sőt **lgennel** fejezem majd be. **Nem** fogom betartani egy kiállítás megnyitó íratlan szabályait, **nem** akarom a kiállítást értelmezni, **nem** akarom elhelyezni a magyar vagy a nemzetközi ugaron, **nem** akarok a kiállításba bevezetni. Azt szeretném, ha Bujdosó Alpár lenne ezen írás hőse, de **nem** akarom fölrajzolni a pályáját, az életútját, 56-os szerepét (végre valaki, akinek szerepe van, nemcsak többnyire maga szötte legendája), mindezt **nem**, noha.

A **nemek** nohákkal vannak egyensúlyozva, **nem**, **nem**, noha (bár szívesebben használnám itt a balanszírozvát, az is jó magyar szó). Sokféleképpen lehetne most beszélni. Az mért van, hogy a kiállítás megnyitó, a hely, a szellem, a szerző, a közönség, a tárgyak - mind megkötés, ezzel szemben a Bujdosó-kiállítás megnyitás maga a kötetlenség, már-már szabadság. Írj, amit akarsz, súgják a képek, nézz és írj. Ha mindez igaz, közelebb jutottunk emberünkhöz. Minden mondat helyett állhatna egy másik, és az is jót állna magáért. Az így szerveződő szövegben **nem** fáj a szív a **nem** létező mondat után. (Ez utóbbi megjegyzésem jellege miatt írhatja a Bujdosó Alpárt elemző elemző - az elemző az elemző az elemző, és most nagy erőfeszítéseket téve **nem** kanyarodom el se a rózsák, se Madame Stein felé -, hogy amikor az elméleti megfontolásokhoz kapcsolódom, akkor az egyfajta helyzetdalként történik, és **nem** a filozófiai elmélkedést folytatandó. Hát ez bizony így van. Pusztán időhúzás volna, buta, arrogáns és igaz közbevetés, hogy a nyelvfilozófiához nem értek, de a nyelvhez igen. Ezt a mondatot úgy kéne ki- és áthúzni, hogy jó Magyar Műhelyes hagyományok szerint olvasható maradjon. Vagyok vagy **nem** vagyok, amikor azt állítom, **nem** vagyok. És máris Krétában vagyunk. De most **nem** fogjuk megtudni, hogy minden krétai hazudik-e. Egyébként az új, agresszív konzervativizmus perzekutori kérdése: hány krétai hazudik, és hol a névsor. Illetve a kérdéssel együtt már kézbesítve van a névsor is. Akkor most a rend végett bezárom a zárójelet. De evvel **nem** arra utalok, hogy be kéne zárni a szót. Vagy hogy mások bezárnák. Lehet, hogy bezárnák, de az **nem** olyan egyszerű. Ezen ünnepi alkalomból eltekintek szokásos rezignált megjegyzéseimtől. Éljen a szabadság, éljen Bottyán apánk. Elnézést.)

Tett és teória egyszerre **nem** megy (hol olvastam ezt?), itt olykor a tett a teória, harapunk egymagunk farkába, ha élhetek evvel a kifejezéssel. Javítás: ha nőként élhetek evvel a kifejezéssel. Strukturális, irodalmi trend, "új regény", experimentális költészet, vizuális szöveg, intermediális alkotás, performansz, szakralitás (a: Istennel, b. anélkül, pontosabban Isten hiányával, mely azt hiszem maga is isten alakú). Tegyük mondatba vagy mondatokba a fenti szavakat. A mondat lehet kérdő, óhajtó, sóhajtó, felkiáltó, miegymás.

Főhősünk (maradjunk ennél a kedélyesen túlzó megjelölésnél, hogy folyamatosan látszódjék a szándékom, hogy lógjon ki a lólábam) elméleti írásaiban következetesen végigveszi, hogy mi történik a műfajok találkozásakor. Nézi, vizsgálja, tapogatja e találkozások formáit, és azt, hogy ez milyen nyelvet hoz létre. **Nem** kanyarodom most önös tájakra (**nem** kell rögtön

nevetgélni, elő-előfordul ez), de a Szűts Miklóssal írt közös könyvünk Bujdosó ezen kutatásaival vagy szerényebben: kutakodásaival folytat párbeszédet. Azt mondja Bujdosó: "az irodalom, a költészet alapvető problémája olyan kapcsolatot, rokonságot, összetartozást keresni, találni és megmutatni, melyek a köznapi nyelvben létre sem jöhetnek, vagy csupán rejtetten, imaginárius módon vannak jelen". És azt mondja: "a képi megoldások megtörik az olvasás linearitását". És azt, hogy "mondat nélküli nyelv" kell. Igen, a mondat erős vár, erős vár a mi mondatunk, de ez az erő itt gyöngeség. A legszabadabb mondat is csupa korlát és végeesség, fal, kerítés, határ. Minél erősebb, annál gyöngébb. Ebben az aktuális drótkerítésre való utalást látni **nem** szükségszerű, de lehetséges.

Nézzünk a képekre: A labirintusba, várostérképbe, agyagtáblára írt szöveg **nem** csak kapcsolódásokat, rokonságot, összetartást hoz létre, hanem hirtelen szakrális vagy történelmi jelentést is kap. Mi történik egy fölfeszített korpuzra írt szöveggel? Mi történik a korpusszal? Közös történés ez? És mi történik velünk? Mondat és mondatiány, szöveg és roncsolt szöveg, szöveg és tárgy ezernyi lehetősége. Tegyük mondatba Bujdosó mondatait. Óvatosan, finoman, semmi ne változzék. Látszólag. Kétszer **nem** léphetsz ugyanabba a Bujdosóba.

Tegyük Bujdosó Alpárt mondatba. Bujdosó Alpár. Hát evvel könnyen megvoltunk. (Most nem térek ki Megyik János és az ikes igék kapcsolatára, másutt már megtettem, az érdeklődő magyar ember megtalálhatja, a világ maradék része pedig csak zokogjon, hogy még csak **nem** is ugatja, mi is az az ikes ige. Éljen a szabadság, éljen Bottyán apánk. Elnézést.) Ha döngönyözzük a nyelvet, akkor olyat is elmond, amit különben **nem**. A szójáték, a blóddli mint valóságos ismeret kifejeződése. Alpár, főpár - ez most **nem** jött be. De hát olyan nincs, hogy csak döngicsélés van meg zümmögés. Lotman tudja, de nem mondja, dörmögjük magunk elé. A Lotman szó jelzi, hogy még mindig bujdosó hősünkről beszélek. Most épp nagyon bujdos.

Maszk, önéletrajz, jelenlétvesztés (Pilinszky), kinek az életrajza az önéletrajz? **Nem** tudom, ki Bujdosó Alpár. Ugródeszka. **Nem** origó, de lehetőséget teremt. Tágító. Gondolkodásával tágítja a gondolkodást. A zseni világot teremt, de egyedül nincs zseni. Az ő működése mintha azt mondaná, nem vagyunk egyedül. Hogy egyedül nincsen semmi? Ezt is? Anélkül hogy Isten-haza-családról papolna? Vagy ne zárjam ilyen rövidre? Papolás nélkül a pap is igazabb. Csak úgy igaz. Azt **nem** mondja, ne félj, **nem** vagy egyedül. Lehet, hogy félni kell. Ki gondolta volna, hogy egy letraszet betűragasztásból ennyi minden következik? Jó, hogy így van. Más ember volnék a letraszettes ember nélkül. De hogyan lesz a végén ebből egy nagy **Igen**?